

Przeczytaj fragment tekstu Patryka Świątka z książki „Weź wyjdź. Sztuka aktywnego odpoczywania przez cały rok.” o Jacku Karpińskim, jednym z największych umysłów powojennej Polski.

Niemal od początku wojny Jacek brał udział w małym sabotażu jako członek Szarych Szeregów, a w 1942 roku, w wieku piętnastu lat, przyjęto go do Grup Szturmowych i został żołnierzem Armii Krajowej. Teoretycznie było to możliwe dopiero po ukończeniu osiemnastego roku życia, ale Jacek był wyrośnięty i niezwykle rozgarnięty. Dość powiedzieć, że potrafił prowadzić samochód w wieku czterech lat, a jako siedmiolatek ojciec zabrał go na wspinaczkę na Mnicha - jeden z najtrudniejszych tatrzańskich szczytów.

Jako żołnierz podziemia Jacek wielokrotnie otarł się o śmierć, dwa razy z trudem dochodził do zdrowia. Na początku 1943 roku zajmował się w domu konstruowaniem „bomb dywersyjnych”. Pewnego dnia mieszanina potasu, chloru i fosforanu eksplodowała mu w rękach. [...]

W wieku szesnastu lat Jacek został dowódcą pierwszej sekcji batalionu „Zośka” - sekcję drugą powierzono wówczas Krzysztofowi Kamilowi Baczyńskiemu. Mając lat siedemnaście, prowadził już zajęcia z dywersji i sabotażu dla znacznie starszych od siebie oficerów. Jeden z kursantów, Jerzy Dragiel, napisał o nim nawet piosenkę:

A jakie to mosty wysadzamy w nocy!

Obliczamy, ile jest w plastiku mocy

Jak zrobić butelkę, uskoczyć za krzaczek

Ślicznie opowiada druh Jacek.

[...] Po wojnie Jacek rozpoczął naukę - najpierw na Politechnice Łódzkiej, potem Warszawskiej.[...]

W 1959 roku Karpiński stworzył pierwszy na świecie tranzystorowy analizator równań różniczkowych, czyli komputer analogowy. Dzięki maszynie o nazwie AKAT-1 można było rozwiązywać bardzo skomplikowane obliczenia i dokonywać symulacji procesów. AKAT przeszedł też do historii ze względu na swój genialny design.[...]

Od tego momentu Jacek Karpiński zaczął się liczyć w świecie konstruktorów mózgów elektronowych. W 1960 roku zwyciężył w międzynarodowym konkursie młodych talentów techniki organizowanym przez UNESCO i wkrótce wyjechał na stypendium do USA. Przez rok badał zagadnienia sztucznej inteligencji, odwiedzając w sumie dwadzieścia ośrodków naukowych - między innymi na Uniwersytecie Harvarda i w Massachusetts Institute of Technology. Spełniło się jego największe marzenie.

Karpiński otrzymał wiele propozycji pracy za oceanem w najlepszych laboratoriach i zespołach zajmujących się badaniami nad sztuczną inteligencją. Nie przyjął jednak żadnego intratnego stanowiska (nawet szefa rady nadzorczej Banku Rozwoju Nowych Dziedzin Techniki w San Francisco) - teraz chciał już tworzyć swoje komputery w Polsce.

intratny - przynoszący zysk

I. Zadania do tekstu

1. Fragment można uznać za przykład:

☐ A) zastosowania języka naukowego	☐ B) literatury pięknej
☐ C) literatury faktu	☐ D) artykułu o charakterze informacyjnym

2. Sposobem na złagodzenie okrutnej wojennej rzeczywistości było wspomniane w tekście:

☐ A) uprawianie turystyki górskiej	☐ B) szkolenie wojskowe
☐ C) układanie i śpiewanie zabawnych piosenek	☐ D) działanie pod osłoną nocy

3. Na okoliczności przyjęcia Jacka Karpińskiego do Armii Krajowej miał wpływ:

☐ A) odpowiedni wiek chłopca	☐ B) nieprzeciętny rozwój fizyczny i intelektualny
☐ C) pociąg do motoryzacji	☐ D) dojrzały wygląd

4. Zgodnie z informacją zawartą w tekście, prawdą jest, że Karpiński:

☐ A) stworzył pierwszy komputer dzięki stypendium w USA
☐ B) pracował nad budową sztucznej inteligencji na Uniwersytecie Harvarda
☐ C) miał wkład w rozwój techniki informatycznej na świecie
☐ D) jako pierwszy wykrył błędy w oprogramowaniu komputerowym

5. W tekście brak informacji o:

☐ A) relacji łączącej Karpińskiego i Baczyńskiego	☐ B) konkurowaniu z konstruktorami zagranicznymi
☐ C) okolicznościach towarzyszących działaniom sabotażowym i dywersyjnym	☐ D) funkcjach komputerów konstruowanych przez Karpińskiego

6. O patriotyzmie Karpińskiego jako naukowca świadczy:

☐ A) studiowanie na polskich uniwersytetach	☐ B) uczestnictwo w projekcie UNESCO
☐ C) dążenie do tworzenia komputerów w Polsce	☐ D) międzynarodowa popularność konstruktora

II. Zadania do lektur

7. Forma próśby nie została użyta w wierszu:

☐ A) Wagi	☐ B) Święty Boże
☐ C) Elegia o chłopcu polskim	☐ D) Zstąp, Duchu Mocy

8. Powtórzenia w cytowanym tekście wiersza mają na celu:

- ☐ A) wzmocnienie przekazu i przekonanie odbiorcy wiersza ☐ B) pobudzenie wyobraźni
☐ C) wzbudzenie niepokoju wroga ☐ D) wzruszenie odbiorcy

*Musimy bić się,
Musimy bić się
Do ostatniego dnia
I do ostatniej nocy,*

9. W odniesieniu do fragmentu wiersza nieprawdziwe jest stwierdzenie:

- ☐ A) w wierszu zastosowano anaforę ☐ B) obrazy poetyckie wywołują silne emocje
☐ C) wiersz jest sylabiczny ☐ D) tekst zawiera wyliczenie

Nad rozpacz sierot i wdów -

Nad wygryzione gazem rany,

Nad niepokój nagłych nalołów,

Nad lęk, gdy ktoś do śmierci niegotów,

I jeszcze pragnie ust ukochanych

10. O przywrócenie porządku moralnego apeluje podmiot liryczny w wierszu:

- ☐ A) Wagi ☐ B) Święty Boże
☐ C) Elegia o... [chłopcu polskim] ☐ D) Zstąp, Duchu Mocy

11. O sprawiedliwą bijemy się rzecz: [...] / O polskie kości na Wawelu, - słowa wiersza są:

- ☐ A) omówieniem i oznaczają ofiary wojny ☐ B) peryfrazą i odnoszą się do dziedzictwa narodowego
☐ C) metaforą odwetu, pomsty ☐ D) eufemizmem

12. Prosimy cię, niebo krwawe, Błogosław odważnym i dzielnym, Wzmóż nasze siły, Odchowali cię w ciemności - wszystkie cytaty z wierszy są przykładem:

- ☐ A) liryki pośredniej ☐ B) zwrotu do Boga
☐ C) wypowiedzi podmiotu zbiorowego ☐ D) apostrofy

III. Nauka o języku

13. W haśle Święteczny szok cenowy - modny wyraz można zastąpić rodzimym słowem:

- ☐ A) zachwył ☐ B) wstrząs ☐ C) spadek ☐ D) cios

14. Wyrazem o najbogatszej treści jest:

- ☐ A) sprinter ☐ B) sportowiec ☐ C) biegacz ☐ D) olimpijczyk

15. Zagadnienie nastrocza wiele trudności w zrozumieniu, zatem poszukajmy odpowiednich przykładów. - zdanie jest złożone współrzędnie:

- ☐ A) przeciwstawne ☐ B) rozłączne ☐ C) wynikowe ☐ D) łączne

16. Zdaniem złożonym z podrzędnym orzecznikowym jest:

- ☐ A) Franciszek Zabłocki napisał komedię, w której ukazał obyczaje dworskie.
☐ B) W obradach wziął udział ten, którego znamy jako autora komedii.
☐ C) Cyprian Zabłocki był tym, o którym mówi znane porzekadło.
☐ D) Jako publicysta osiągnął to, czego nie udało się zdziałać w czasie obrad.

17. Zeszłoroczne liście, szmaty, strzępy gazet i inne śmieci uniosły się nad podwórkiem porwane wirem powietrza. - zdanie:

- ☐ A) ma podmiot szeregowy ☐ B) zawiera synonimy
☐ C) posiada imiesłów przysłówkowy ☐ D) jest złożone

18. Funkcji orzeczenia nie pełni wyraz:

- ☐ A) widząc ☐ B) widziano ☐ C) widzicie ☐ D) widziałby

19. Za pomocą przedrostka utworzono wyraz:

- ☐ A) urągać ☐ B) ubezpieczyć ☐ C) uwięzić ☐ D) udowodnić

20. Gwarę od języka ogólnego odróżnia występowanie:

- ☐ A) na określonym obszarze ☐ B) neologizmów ☐ C) błędów językowych ☐ D) zdrobnień

21. Do języka potocznego nie należy wyraz:

- ☐ A) facet ☐ B) gadka ☐ C) ćwierć ☐ D) laba

22. Archaizmem jest wyrażenie:

- ☐ A) księgi wtóre ☐ B) władać ☐ C) winić ☐ D) pieczołowicie

23. Baby! Widziały, jak to za pazuchę precla zatknął!? - wypowiedzenie jest przykładem:

- ☐ A) języka środowiskowego ☐ B) żargonu
☐ C) mowy zależnej ☐ D) mowy niezależnej

24. Jasne, krakusy mają węża w kieszeni. Z centusiami nie gadamy! - wypowiedź:

- ☐ A) jest agresją językową ☐ B) jest zdaniem rozkazującym
☐ C) zawiera zgrubienia ☐ D) to zdanie wielokrotnie złożone

25. Faktem jest wypowiedzenie:

- ☐ A) Wszyscy lubią Kubusia Puchatka. ☐ B) Puchatek budzi pozytywne emocje.
☐ C) Postać Puchatka stworzył angielski pisarz. ☐ D) Każdy powinien przeczytać "Kubusia Puchatka".

26. Literowcem nie jest:

- ☐ A) TPD [wym. te-pe-de] ☐ B) PKB [wym. pe-ka-be] ☐ C) NBP [wym. en-be-pe] ☐ D) CBOS [wym. ce-bos]